

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	7	4	1	8
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester
(2124)

MUSIC (Instrumental)

Paper—A : Theory (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 45

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question each from Units I to IV. Unit—V is compulsory.

UNIT—I

1. Explain various types of playing styles of your instrument. 9
2. Write various varieties of Tana/Tora with example. 9

UNIT—II

3. Write about the various types of Folk instruments of Punjab. 9
4. What will be the future of Instrumental Music ? Explain. 9

UNIT—III

5. Write the contribution of Ustad Bismillah Khan in the field of Music. 9
6. Write the life sketch of Ustad Hafiz Ali Khan. 9

UNIT—IV

7. Write the Razakhani Gat of Raga Jai Jaiwanti with 3 Todas. 9
8. Write the Maseetkhani Gat of Raga Malkauns with 3 Todas. 9

UNIT—V

9. Attempt any **NINE** questions :

- (i) Write the Bol of Maseetkhani Gat.
- (ii) Define Tora.
- (iii) Define Sapat Tana.
- (iv) Write the names of two musical instruments of 3rd-4th Century.
- (v) Name any one raga created by Pt. Nikhil Banerji.
- (vi) What is the name of Guru of Pt. Nikhil Banerji ?
- (vii) Define Laya.
- (viii) What is the Pakad of Raga Jai Jaiwanti ?
- (ix) Which Bol is there on 9th matra in Chartal ?
- (x) Write Avroh and Pakad of Raga Malkauns.
- (xi) Write Aroh-Avroh of Raga Chandrakauns.
- (xii) Write Pakad of Raga Des.
- (xiii) Which Bol is there on 7th matra in Deepchandi Tala ?

9×1=9

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दें, प्रत्येक यूनिट I से IV तक में से कम से कम एक प्रश्न चुनें। यूनिट-V अनिवार्य है।

यूनिट—I

1. अपने वाद्य की विभिन्न प्रकारों की वादन शैलियों की व्याख्या करें। 9
2. तान/तोरा की विभिन्न किस्मों को उदाहरण सहित लिखें। 9

यूनिट—II

3. पंजाब के विभिन्न प्रकारों के लोक वाद्यों के बारे में लिखें। 9
4. वाद्य संगीत का भविष्य क्या होगा ? समझाएँ। 9

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਮੇਂ ਉਸਤਾਦ ਬਿਸਮਿਲਾਹ ਖਾਨ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕੋ ਲਿਖੋ। 9
6. ਉਸਤਾਦ ਹਾਫਿਜ਼ ਅਲੀ ਖਾਨ ਕਾ ਜੀਵਨ ਪਰਿਚਯ ਲਿਖੋ। 9

ਯੂਨਿਟ—IV

7. 3 ਟੋਡੇ ਸਹਿਤ ਰਾਗ ਜਯ ਜਯਵੰਤੀ ਦੇ ਰਜਾਖਾਨੀ ਗਤ ਕੋ ਲਿਖੋ। 9
8. 3 ਟੋਡੇ ਸਹਿਤ ਰਾਗ ਮਾਲਕੌਂਸ ਦੇ ਮਸੀਤਖਾਨੀ ਗਤ ਕੋ ਲਿਖੋ। 9

ਯੂਨਿਟ—V

9. ਕੋਈ ਭੀ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਲ ਕਰੋ :
 - (i) ਮਸੀਤਖਾਨੀ ਗਤ ਕਾ ਬੋਲ ਲਿਖੋ।
 - (ii) ਟੋਰਾ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (iii) ਸਪਾਟ ਤਾਨ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (iv) ਤੀਸਰੀ-ਚੌਥੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਦੋ ਵਾਦਯੋਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 - (v) ਪੰਡਿਤ ਨਿਖਿਲ ਬਨਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਕਿਸੀ ਏਕ ਰਾਗ ਕਾ ਨਾਮ ਬਤਾਓ।
 - (vi) ਪੰ. ਨਿਖਿਲ ਬਨਰਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮ ਕਯਾ ਹੈ ?
 - (vii) ਲਧ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਤਾਓ।
 - (viii) ਰਾਗ ਜਯ ਜਯਵੰਤੀ ਕਾ ਪਕੜ ਕਯਾ ਹੈ ?
 - (ix) ਚਾਰਤਾਲ ਮੇਂ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰਾ ਪਰ ਕੌਨ ਸਾ ਬੋਲ ਹੈ ?
 - (x) ਰਾਗ ਮਾਲਕੌਂਸ ਦੇ ਅਵਰੋਹ ਔਰ ਪਕੜ ਲਿਖਿਓ।
 - (xi) ਰਾਗ ਚੰਦਰਕੌਂਸ ਦੇ ਆਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ ਲਿਖਿਓ।
 - (xii) ਰਾਗ ਦੇਸ ਕਾ ਪਕੜ ਲਿਖਿਓ।
 - (xiii) ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮੇਂ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰਾ ਪਰ ਕੌਨ ਸਾ ਬੋਲ ਹੈ ? $9 \times 1 = 9$

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਯੂਨਿਟ I ਤੋਂ IV ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ। ਯੂਨਿਟ-V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਆਪਣੇ ਸਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਜਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 9
2. ਤਾਨ/ਤੋਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 9

ਯੂਨਿਟ-II .

3. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 9
4. ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਲ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ? ਸਮਝਾਓ। 9

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸਤਾਦ ਬਿਸਮਿੱਲਾ ਖਾਨ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ। 9
6. ਉਸਤਾਦ ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਿੱਤਰ ਲਿਖੋ। 9

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਤਿੰਨ ਤੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਰਾਗ ਜੈ ਜੈਵੰਤੀ ਦੀ ਰਜ਼ਾਖਾਨੀ ਗਤ ਲਿਖੋ। 9
8. ਤਿੰਨ ਤੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਰਾਗ ਮਾਲਕੌਂਸ ਦੀ ਮਸੀਤਖਾਨੀ ਗਤ ਲਿਖੋ। 9

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ :
 - (i) ਮਸੀਤਖਾਨੀ ਗਤ ਦਾ ਬੋਲ ਲਿਖੋ।
 - (ii) ਤੋਰਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
 - (iii) ਸਪਾਟ ਤਾਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
 - (iv) ਤੀਜੀ-ਚੌਥੀ ਸਦੀ ਦੇ ਦੋ ਸੰਗੀਤ ਯੰਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 - (v) ਪੰਡਿਤ ਨਿਖਿਲ ਬੈਨਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
 - (vi) ਪੰਡਿਤ ਨਿਖਿਲ ਬੈਨਰਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਹੈ ?
 - (vii) ਲੈਅ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
 - (viii) ਰਾਗ ਜੈ ਜੈਵੰਤੀ ਦੀ ਪਕੜ ਕੀ ਹੈ ?
 - (ix) ਚਾਰਤਾਲ ਵਿੱਚ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ 'ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਬੋਲ ਹੈ ?
 - (x) ਰਾਗ ਮਾਲਕੌਂਸ ਦਾ ਅਵਰੋਹ ਅਤੇ ਪਕੜ ਲਿਖੋ।
 - (xi) ਰਾਗ ਚੰਦਰਕੌਂਸ ਦਾ ਆਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ ਲਿਖੋ।
 - (xii) ਰਾਗ ਦੇਸ ਦਾ ਪਕੜ ਲਿਖੋ।
 - (xiii) ਦੀਪਚੰਡੀ ਤਾਲ ਵਿੱਚ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਕਿਹੜਾ ਬੋਲ ਹੈ ?

$$9 \times 1 = 9$$